MAKROEKONOMİ | RUSYA
BÜLTEN 09-2026

MB Faizi 14,00%
Enflasyon - Resmî 6,35% (Hedef: %4)
Brent 109,9$ Ural 114,3$ Gaz 3,12$
USD/RUB 83,62 EUR/RUB 93,72
TL/RUB 1,69 CNY/RUB 12,50

ters makas!

Piyasada ve Kuliste konuşulanlar

DEDİKODU & KULİS

23 Ekim: sabit mi, sürpriz mi? Bankaların hepsi sabit bekliyor. Kulisteki asıl konu bütçe ile MB arasındaki gerilim; küçük bir artışı dillendirenler de var.

Geçici yönetim listesi uzayacak mı? Bir ayda üç kararname: Auchan, Nestle, LeManPro, Metro, Tarkett. Peskov: "trendin devamı."

Aşırı kazanç vergisinde pazarlık. Metal ve madencilere %30 ek vergi masada; sanayi yerine kurumlar vergisine 0,5–1 puan öneriyor.

ABD–Rusya: dizelden sonra? Arktik, LNG ve veri merkezi projeleri konuşuluyor.

Mir kartlarının sahibi satışta. MB, NSPK hisseleri için alıcılarla görüşüyor.

TAKVİM — yakında ne var? **23 Ekim:** MB faiz kararı · **29 Ekim:** bütçenin Duma'da 1. okuması · **Kasım:** Türkiye–Rusya Karma Ekonomik Komisyonu · **18 Aralık:** MB faiz kararı · **1 Ocak 2027:** AB'de uzun vadeli Rus LNG yasağı · **31 Ocak 2027:** benzin ihracat yasağı biter.

takvime yaz

BU AYIN ÇARPICI RAKAMLARI

%7,22 — Tarife zammı sonrası yıllık enflasyon

114 $ — Ural, Brent'in üzerinde

%35 — 2027'den yabancıya temettü vergisi

2029 — Enflasyonun hedefe dönüşü

Manşet TARİFE ZAMMI Gündem BÜTÇE 2027 Spot DİZEL

İyimser

Bütçe nefes aldı: dokuz aylık açık 5,19 trilyon ruble (%2,2 GSYH); Ağustos sonunda 5,8 trilyondu.
Cari fazla ikiye yakın: Ocak–Ağustos +35 milyar $ (geçen yıl 21).
Çin ticareti hız kesmiyor: dokuz ayda 214,3 milyar $, +%30,6.
Bileşik PMI yedi ayın zirvesinde: 50,8; hizmetler 51,3; imalat 48,8'den 49,8'e.
Ağustos'ta büyüme hızlandı: GSYH +%0,8 (Ekonomi Bakanlığı).
İnşaat artıya döndü: Ağustos'ta yıllık +%2,7; 1. çeyrekte −%10'du.
İşgücü piyasası sıkı: işsizlik %2,2; işgücü talebi rekorda.
Yük taşımacılığı dört yılın zirvesinde. lojistik
Otomotiv toparlanıyor: üretim 2024 ortalamasının %92,5'i.
Petrol rüzgârı: MB anketinde Ural varsayımı 64'ten 70 $'a.
Dizel ucuzluyor: geçici ihracat yasağıyla iki haftada −%1,3.
Konut satışı yatay-artı: dokuz ayda 369,9 bin daire, +%1,9.
Reel ücret hâlâ artıda: Temmuz'da yıllık +%3,3.
Rus turist Türkiye'yi seçiyor: Haziran–Ağustos +%3,9.

Kötümser

Enflasyon tırmanıyor: Eylül'de yıllık %6,35, yılın zirvesi; 1 Ekim zammı sonrası %7,22.
Beklentiler bozuldu: 2026 enflasyon tahmini %6,6'dan %7,1'e; hedefe dönüş 2029.
Faiz indirimi askıda: MB "indirimler otomatik olmayacak" dedi. 23 Ekim?
Sanayi eksiye döndü: Ağustos'ta yıllık −%0,6; sekiz ayda %0,0.
İmalat PMI 50'nin altında: 49,8; ihracat siparişleri hızla düşüyor.
Yatırım tahmini kesildi: ЦМАКП 2026 için −%5 bekliyor.
Tüketim frende: harcama artışı Mayıs'taki %6,6'dan Ağustos'ta %2,8'e.
Gelir motoru durdu: reel harcanabilir gelir ilk yarıda yalnızca +%1,2.
Petrol-gaz geliri düşüyor: Ural yüksek olmasına rağmen dokuz ayda −%17,2.
2027'de yeni vergiler: pasif gelire %13–22, yabancıya temettüde %35.
Borç artıyor: 2027'de 6,1 trilyon ruble yeni borçlanma.
Şirket kârları eriyor: Ocak–Temmuz −%15,7; her üç şirketten biri zararda.
Konut teslimi geriliyor: 8 ayda −%14; inşaat firmalarına iflas davası +%38.

alacak riski!

Veriler / Tahminler

Yıl	Enfl.	'Reel' MB Faizi	Büyüme (%)	İhracat (mlr $)	İthalat (mlr $)	USD/RUB (ort.)	Petrol ($/v)	Reel Maaş (2021=100)	İşsizlik (%)	Bütçe (%GSYH)
2025	5,6	13,6	1,0	466	401	83,4	56	125,2	2,2	−3,9
2026	7,1 ▲	7,4 ▼	0,6 ▲	519 ▲	436 ▲	80,0 ▲	70 ▲	130,3 ▼	2,2 =	−3,7 ▼
2027	5,0 ▲	7,8 ▲	1,2 =	495 ▲	443 ▲	89,4 ▲	59 ▲	132,7 ▼	2,5 =	−3,0 ▼

▲ *arttı* · ▼ *azaldı* · = *değişmedi* — *MB Makroekonomik Anket Ekim 2026, Eylül anketine göre. 2025 gerçekleşen. Petrol: vergi amaçlı Ural fiyatı.*

MB, 11 Eylül'de faizi %14,00'te tuttu ve "indirimler otomatik olmayacak" dedi. Yıllık enflasyon Eylül'de %6,35 ile yılın zirvesine, 1 Ekim zammından sonra %7,2'ye çıktı. Ağustos'ta GSYH %0,8 büyüdü ama sanayi −%0,6 ile eksiye döndü; dokuz aylık bütçe açığı 5,2 trilyon rubleye geriledi, 2027 ise yeni vergilerle geliyor. Özetle: enflasyon yukarı, büyüme yatay, maliye sıkı.

ÖZEL — MonDef salondaydı!

1 Ekim, Moskova — Nabiullina Avrupa iş dünyasıyla: salondan notlarımız

Faiz: "İndirim potansiyeli var, ama daha yüksek bir patikadan, belki aralarla. Ekim'de netleştireceğiz."
Neden? Haziran'da iki şok: bütçe açığı büyüdü, kapasite kayıpları akaryakıttan diğer fiyatlara yayıldı.
Espri: "Para politikasıyla ilgili tek soru gelmedi — tevekkül mü, tam anlayış mı, bilemiyorum."
Güven: Yabancı şirketlerin iş güveni beş yıl sonra ilk kez Rus şirketlerinin üzerine çıktı.
Çıkış parası: 10 milyonun altındaki transfer izinsiz; ama para Rusya'daki "dost olmayan" hesaba giderse orada kalır.
Ödeme kanalları: Güvenilir aracı listesi yok — "kanalların çoğu gizli« kendiniz karar verin!..

Kaynaklar: **MonDef**, MB, Rosstat, ЦМАКП, Maliye Bak., S&P Global, Interfax, MonDef saha notu (1 Ekim),
Abone olun: https://www.mondef.ru/publications.html

Nejat Özzimen

mondef FOMALHAUT

MAKROEKONOMİ | RUSYA
BÜLTEN 09-2026

CASE

İKİ SANAYİ

Rusya sanayisi 2026'nın ilk sekiz ayında **yerinde saydı**: üretim geçen yılla aynı (%0,0). Ama bu ortalama birbirine hiç benzemeyen iki hikâyeyi saklıyor. ЦМАКП'ın 2023 karşılaştırmasına göre büyüme dar bir alanda yoğunlaşıyor, gerileme ise geniş bir alana yayılıyor. Bu sayfada iki sanayiyi ayrı ayrı okuyoruz.

ORTALAMANIN TUZAĞI

Sanayideki %0,0 bir durgunluk değil, **iki zıt hareketin toplamı**: bütçeye bağlı sektörler büyümeyi taşıyor, piyasaya ve yatırıma bağlı sektörler geriliyor.

2027 bütçesi daha sıkı; geri kalan sanayide toparlanma ancak **faiz indirimiyle** gelir — o da hızlanan enflasyon yüzünden ertelendi.

+%134	+%67	≈ %13	−%15	−%14	%0,0
uçak · gemi · vagon	**metal ürünler**	**büyüyen 4 sektörün payı**	**inşaat malzemesi**	**demir-çelik**	**sanayi, Oca–Ağu**
2023'e göre	2023'e göre	sanayideki ağırlık	2023'e göre	2023'e göre	yıllık · Rosstat

KOŞAN SANAYİ, DURAN SANAYİ

Koşan sanayi. Uçak, gemi ve demiryolu aracı üretimi 2023'ün **≈%134**, metal ürünler **≈%67**, ilaç ≈%43, elektronik ≈%35 üzerinde. Bu dört sektörün sanayideki ağırlığı yalnızca **≈%13** — ve ЦМАКП'ın "sivil üretim" hesabının dışında tuttuğu sektörler de tam olarak bunlar. *tesadüf değil*

Duran sanayi. İnşaat malzemesi **≈−%15**, demir-çelik **≈−%14**, makine ve otomotiv ≈−%6. Ağırlık olarak sanayinin **yarısından fazlası** 2023 seviyesinin altında. Ortak payda yatırım: ЦМАКП 2026 yatırım tahminini sıfırdan **−%5**'e indirdi; konut teslimi 8 ayda −%14.

Taganrog Metalurji Fabrikası · Alexxx1979, CC BY-SA 4.0

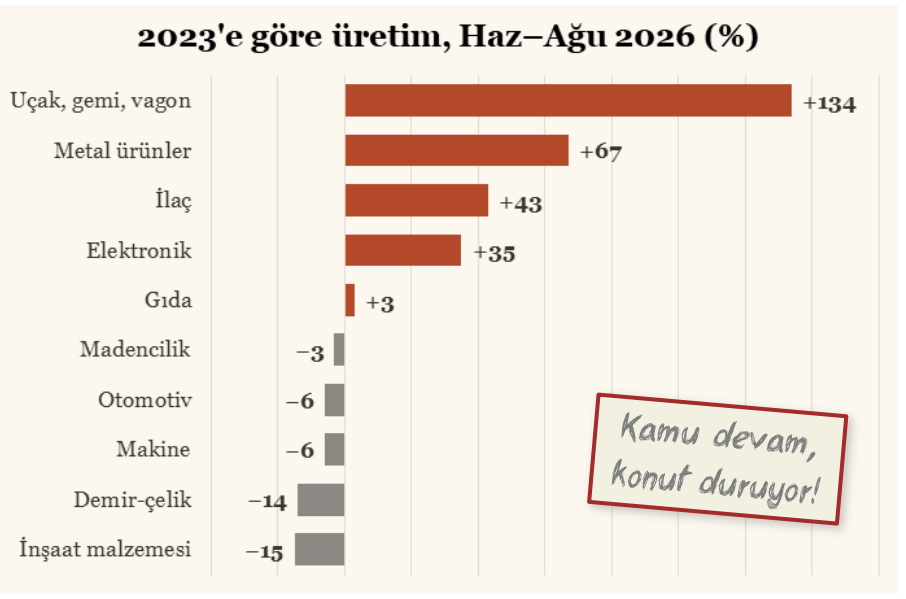

ЦМАКП, 28.09.2026, Grafik 4'ten okunmuş yaklaşık değerler

SAHADAN SİNYALLER

Gösterge	Değer
Demiryoluyla inşaat yükü, Ocak–Eylül	−%3,7
Konut teslimi, Ocak–Ağustos	−%14
Yeni proje başlangıcı, Eylül	−%14
İnşaat işleri, Ağustos (yıllık)	+%2,7
İnşaat firmalarına iflas davası, 9 ay	+%38

SEKTÖR SEKTÖR — Rusya'da iş yapan Türk işletmesi için ne anlama geliyor?

İNŞAAT MALZEMESİ

Üretim düştü ama **talep de düştü**: boşluk kendiliğinden ithalata kalmıyor. Talep kamu ve altyapıda sürüyor, konutta zayıf. **Öneri:** kamu ihalelerinin tedarik zinciri, kısa vadeli ruble fiyatı, sıkı alacak takibi.

PVC VE PENCERE

Plastik üretimi yatay. Yeni projeler **−%14** ve 1 Ekim'de pahalanan aile, ipoteği (семейная ипотека), 4. çeyrekten itibaren pencere talebini yavaşlatabilir. **Fırsat:** yenileme-tadilat ve kamu binaları.

ÇELİK VE METAL

Demir-çelik 2023'ün **%14** altında. Karadeniz limanlarına metal sevkiyatı yazın yarıdan fazla düştü; rota Baltık'a kaydı. **Türk alıcı için:** sözleşmede teslim limanı esnekliği önem kazanıyor.

MAKİNE VE AĞIR ARAÇ

Makine üretimi 2024 zirvesinden **≈%28** aşağıda. Yatırım zayıfken **bakım-onarım ve yedek parça** öne çıkıyor. 1 Ocak 2027 hurda vergisi (утильсбор) zammı kamyon talebini yıl sonuna çekecek. *Aralık'ta talep?*

İmalat PMI — Eylül: 49,8

Ağustos'taki **48,8**'den toparlandı ama hâlâ 50'nin altında. Hizmet 51,3, bileşik **50,8** (Şubat'tan beri en yüksek). İhracat siparişleri Mayıs 2022'den beri en hızlı düşüşte. *S&P Global, 01.10.2026*

ЦМАКП ne bekliyor?

2026'da yatırım **−%5**, tüketim +%3,5, büyüme %0,5–0,9. 2027'de yatırımın **+%2** civarına dönmesi bekleniyor — koşulu faizin düşmesi. *ЦМАКП tahmini, 02.10.2026*

Moskova · Юрий Д.К., CC BY 4.0

Kaynaklar: **MonDef**, ЦМАКП, Rosstat, S&P Global, Interfax, RIA, RBC, Wikimedia Commons,
Abone olun: https://www.mondef.ru/publications.html

Nejat Özçimen

mondef FOMALHAUT

MAKROEKONOMİ | RUSYA
BÜLTEN 09-2026

TÜRKİYE – RUSYA

Yeni rota!

Ticaret: hacim düşüyor, yön değişiyor

Rusya'dan ithalat Ocak–Ağustos'ta **26,1 milyar $** (−%8,6); yalnız Ağustos'ta **−%41**. Düşüş enerjiden geliyor: gaz −%17, Eylül'de Rus ham petrolü −%59 (CREA). Türkiye'nin ihracatı **4,1 milyar $** ile yatay. Bu bir kopuş değil, yön değişimi.

Ödeme ve yaptırım riski

Graham yasası nedir? ABD'nin Eylül'de kabul ettiği yasa, Rus petrol ve gazını en çok satın alan ülkelerden ABD'ye yapılan ithalata **%100'e varan gümrük vergisi** konmasının yolunu açıyor. Trump 17 Ekim'de uygulamayı **askıya aldı**; karar 60 gün içinde gözden geçirilecek, yani belirsizlik **Aralık ortasına** kadar sürüyor. Bazı hukuk büroları Türkiye'yi de olası kapsamda sayıyor; bu **resmî bir belirleme değil**.

Bankalar ne yapıyor? ABD Hazinesi 1 Ekim'de Rusya'nın sınır ötesi ödemelerinde kullanılan **A7** ağını yaptırım listesine aldı ve yabancı bankalara Rusya bağlantılı işlemler konusunda uyarı yayımladı. Bu, Rusya'ya ödeme ve tahsilatta bankaların daha temkinli davranması anlamına geliyor.

Ne işe yarar? Sözleşmelerde yaptırım maddesi ve alternatif ödeme kanalı bulunması riski azaltıyor.

26,1 mlr $	4,1 mlr $	%55	−%61	2,98 mn	Aralık
Rusya'dan ithalat	**Rusya'ya ihracat**	**Rus deniz yolu yakıt ithalatında pay**	**Rusya'dan gaz**	**Rus turist ziyareti**	**Akkuyu 1. ünite**
Oca–Ağu · TÜİK	Oca–Eyl · TİM	Eylül · CREA	Ağustos · Interfax	Haz–Ağu, +%3,9	fiziksel başlatma

Enerji — ters yönde akış

Mersin'den Rusya'ya benzin: Eylül'de dört kargoda 130 bin ton. Rusya'nın benzin ihracat yasağı **31 Ocak 2027**'ye kadar sürdüğü için kanal kış boyunca açık kalabilir. **Dizelde** ise Rus arzı geri dönüyor: ihracat 10 Ekim'de kısmen serbest.

rakip geri döndü

Gaz: Bayraktar–Mikhelson LNG görüşmesi (16 Ekim). AB, TürkAkım'dan gelen gazı aksi kanıtlanmadıkça **Rus kökenli** sayıyor — menşe belgesi kritik.

AKKUYU, TURİZM, LOJİSTİK

Akkuyu: 1. ünitenin fiziksel başlatılması koşullu olarak Aralık'ın ikinci yarısında; projedeki **%49 hissenin satışı** görüşülüyor. kime?

Turizm: Haziran–Ağustos'ta 2,98 milyon Rus ziyareti (+%3,9); yıllık beklenti 7 milyonun üzerinde.

Lojistik: FESCO, Ankara çıkışlı konteynerleri Novorossiysk yerine Gebze → St. Petersburg hattına aldı (≈20 gün). Karadeniz'de seyir güvenliği gündemde.

Ural 114,30 $/varil
son 1 yıl · grafik: TradingEconomics

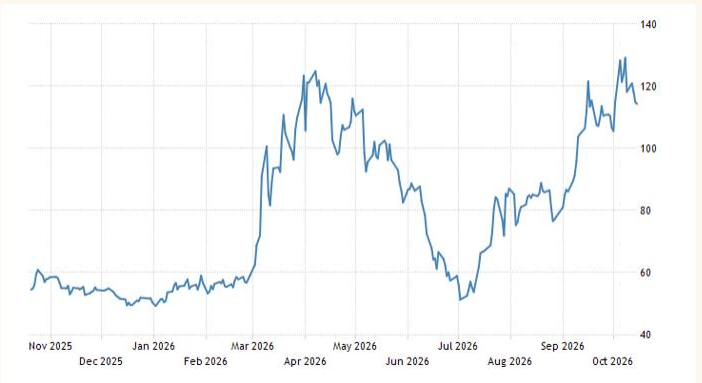

Rus Demiryolları yük treni, Tambov · Alexander Novikov, CC BY-SA 4.0

SEKTÖR SEKTÖR — Rusya'da iş yapan Türk işletmesi için

İNŞAAT VE PVC

Aile ipoteği (семейная ипотека) 1 Ekim'den pahalandı; yeni proje başlangıcı **−%14**, inşaat firmalarına iflas davası **+%38**. Pencere ve iç mekân talebi 4. çeyrekte yavaşlayabilir; alacak takibinin sıkılaşması önemli.

LOJİSTİK

Benzin yılbaşından beri **+%21**, kışlık dizel rekorda; bazı bölgelerde litre sınırı var. Gebze–St. Petersburg hattı Karadeniz'e alternatif; maliyet hesabının yeni tarifeyle güncellenmesi gerekebilir.

AĞIR ARAÇ VE YEDEK PARÇA

Hurda vergisi (утильсбор) **1 Ocak 2027**'de %10–20 artıyor; talep yıl sonuna kayacak. AB listesinde GAZ ve KAMAZ'ın finans şirketi var: AB bağlantılı ödeme ve sigorta zincirinin gözden geçirilmesi gerekebilir.

TEKSTİL VE E-TİCARET

2027'den AEB dışı online satışlara **%22 KDV**; pazaryerleri tahsil edecek. **Temettü:** 'C' hesaplarında vergi %35'e çıkıyor — Türkiye 'dost olmayan' listede değil. önemli!

CAM SEKTÖRÜ — Batılılar çıktı, boşluk henüz dolmadı

Düzcam: 2022–2024'te Guardian, Pilkington (NSG) ve AGC Rus tesislerini yerli gruplara sattı. Üretimin **%80'inden fazlası** artık üç Rus grubunda; Rekabet Kurumu (FAS) üçünü de aşırı fiyatlamadan cezalandırdı. Üretim 2017 zirvesinden (258 mn m²) 2025'te **≈178 mn m²**'ye geriledi, sektör ≈%70 kapasiteyle çalışıyor. Pazarda kalan tek yabancı float (yüzdürme yöntemiyle düzcam) üreticisi **Türk sermayeli**. tek yabancı

Cam ambalaj: üretim her yıl rekor kırıyor (2025: **15,05 milyar** adet, +%3,1); ithalatın payı %1'in altında. Bu pazarın **lideri de Türk sermayeli** bir grup (≈%20–30 pay).

Fırsat

Bağımsız müteahhit, cephe firması ve cam işleyiciler şeffaf fiyatlı alternatif tedarikçi arıyor. 2028'deki %50 enerji tasarrufu şartı **low-e, solar kontrol ve lamine** cama talep yaratacak. Ambalajda ise Pazar şarap, su ve kavanoz ile büyüyor.

Kaynaklar: **MonDef**, TÜİK, TİM, CREA, Interfax, Rosatom, OFAC, EUR-Lex, Kommersant, Rusya Cam Birliği, Wikimedia Commons, Abone olun: https://www.mondef.ru/publications.html

Nejat Özsimen

mondef FOMALHAUT

MAKROEKONOMİ | RUSYA
BÜLTEN 09-2026

YAPTIRIMLAR VE KÜRESEL

Batı bu ay **iki farklı yönde** ilerledi: AB yaptırım listelerini rekor düzeyde genişletirken ABD, Rus dizeline lisans verdi ve yeni yaptırım yasasının uygulanmasını erteledi. Aynı işlem bir başkentte serbest, diğerinde riskli olabilir.

Küresel not: faizler yeniden yukarı

FED 16 Eylül'de 2023'ten beri ilk kez faiz artırdı (%4); ECB de sıkılaştırma yönünde. Japonya %1,25 ile 30 yılın zirvesinde. Brent 100 $'ın üzerinde, **dizel ve jet yakıtında sıkışma** var. Bileşik imalat PMI (ABD, euro, Çin, Rusya) 52,8; Rusya 49,8 ile grubun altında. *geride kaldı*

≈ 1.600	GL 135	%100	44,10 $	1 Oca 2027	214 mlr $
AB'nin 12 Ekim listesi	**ABD'nin Rus dizeline lisansı**	**Graham yasası tarife tavanı**	**AB petrol tavan fiyatı**	**AB'de uzun vadeli LNG yasağı**	**Rusya–Çin ticareti**
826 şirket · 743 kişi	7 Nisan 2027'ye kadar	17 Ekim: muafiyet	ABD tavanı 60 $	boru gazı: 30 Eyl 2027	9 ay, +%30,6

AB sıkılaştırıyor, ABD kapıyı aralıyor

AB: 12 Ekim'de yaklaşık 1.600 isim listelendi; aralarında bir developer ve otomotiv-motor üreticileri var. AB halen **22. paket** üzerinde çalışıldığını söyledi. Sektörel yaptırımlar ilk kez 12 ay birden uzatıldı (**31 Temmuz 2027**).

ABD: Trump–Putin görüşmesinin (9 Ekim) ardından OFAC **GL 135** ile Rus dizelinin satışını ve ABD'ye ithalatını serbest bıraktı. Graham yasasına 17 Ekim'de muafiyet verildi; karar 60 gün içinde değerlendirilecek. *60 gün!*

Gaz ve gölge filo: AB'de **uzun vadeli LNG yasağı 1 Ocak 2027**'de başlıyor. CREA'ya göre Rus deniz yolu petrolünün **%57'si** listelenmiş tankerlerle taşındı.

AB sıkıyor, ABD esnetiyor — terazi dengede değil

En büyük 10 risk

BlackRock, Ekim 2026

Risk	Olasılık	Skor	BGRI
Orta Doğu bölgesel savaşı	Yüksek	9	2,04
Enerji güvenliği krizi	Yüksek	9	-
Küresel teknoloji ayrışması	Yüksek	9	−0,36
Büyük terör / siber saldırı	Yüksek	9	1,07
Batı Yarımküre gerilimleri	Yüksek	8	1,89
Rusya–NATO çatışması	**Yüksek ▲**	8	−0,41
ABD–Çin stratejik rekabeti	Orta	7	0,70
Küresel ticaret korumacılığı	Orta	7	−1,29
Transatlantik yeniden yapılanma	Orta	6	−0,05
Kuzey Kore çatışması *(yeni)*	Orta	5	−0,45

Nasıl okumalı?

Rusya–NATO riskinin olasılığı **"Orta"dan "Yüksek"e** çıktı (Avrupa'da sabotaj, siber ve drone olayları). Ama piyasanın bu riske ilgisi ortalamanın altında (−0,41) — piyasa Orta Doğu'yu ve Batı Yarımküre'yi konuşuyor. Olasılığı artan ama gündemde olmayan risk, fiyatlanmamış risktir.

Rusya–NATO: sessiz ama yükseliyor

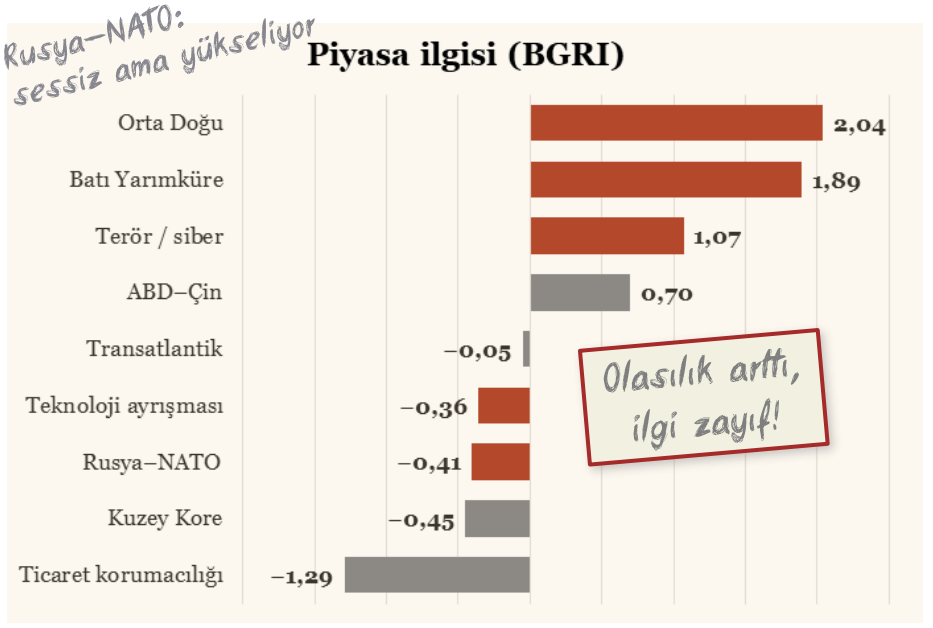

Piyasa ilgisi: 0 = 5 yıllık ortalama · kiremit: yüksek olasılık · gri: orta. BlackRock Investment Institute.

TAKVİM — yaptırım ve enerji

22 Ekim: Lukoil satış lisansının son günü · **3 Kasım:** ABD ara seçimleri · **≈ 16 Aralık:** Graham muafiyeti değerlendirmesi biter · **1 Ocak 2027:** AB'de uzun vadeli LNG yasağı · **7 Nisan 2027:** dizel lisansı (GL 135) biter · **31 Temmuz 2027:** AB sektörel yaptırımlarının yenilemesi · **30 Eylül 2027:** AB'de boru gazı yasağı.

Asıl fırtına: Orta Doğu + enerji

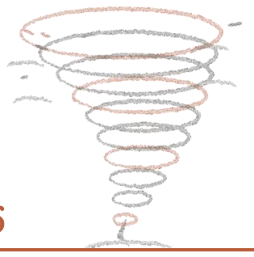

EMTİA PANOSU — 1 Mayıs – 16 Ekim 2026

Altın −%5, buğday −%9 (1 ay)

Avrupa'da siyasi kriz

Almanya: Başbakan Merz'in CDU'su eyalet seçimlerinde sert kayıplar yaşadı, AfD yükseliyor; AfD Kuzey Akım'ın yeniden açılmasını istiyor. İflaslar 2013'ten beri en yüksek seviyede, Volkswagen 100 bin kişilik işten çıkarmaya hazırlanıyor. **Fransa:** Sokaklar yine kıyamet. Le Pen'in Ulusal Birlik partisi 2027 cumhurbaşkanlığı seçimine hazırlanıyor; İtalya ve İspanya'da da 2027'de kritik seçimler var. Avrupa'daki siyasi denge, yaptırım politikasının seyrini de belirleyecek.

yaptırım yorgunluğu?

Kaynaklar: **MonDef**, BlackRock Investment Institute, ЦМАКП, OFAC, Avrupa Komisyonu, EUR-Lex, CREA, Interfax, Yahoo Finance, Abone olun: https://www.mondef.ru/publications.html

Nejat Özzimen

mondef FOMALHAUT

MAKROEKONOMİ | RUSYA
BÜLTEN 09-2026

YAPAY ZEKÂ NİHAYET ŞANTİYEDE

Davos 2026'yı **"yapay zekâda getiri yılı"** ilan etti. İnşaat bu iddianın en zor sınavı; raporun deyişiyle "yapay zekâya baret giydiremezsiniz... henüz." ABD'li danışmanlık firması BRG, Temmuz 2026'da **109 üst düzey inşaat ve gayrimenkul yöneticisiyle** anket yaptı. Para akıyor, sonuç alınıyor, ama sonucu ölçecek cetvel henüz yok. *mesaj*

%68	%15	%80	%67	%79	18 > 11
en az 250 bin $ yatırdı	tam entegre edebilen	müteahhitlerde kullanım	%10'u aşan tasarruf	claim ve uyuşmazlıkta	kadro artıran > azaltan
son 24 ay	Avrupa'da %9	planlama ve fizibilite	şantiye aşamasında	daha iyi sonuç	katılımcı %'si

Para akıyor, entegrasyon yavaş

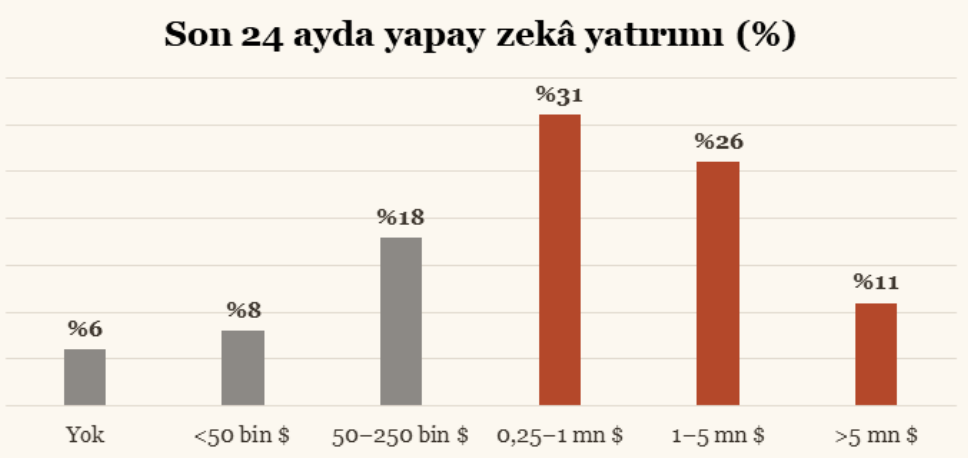

Gelişmiş ülkelerde inşaat sektöründe tam entegrasyona geçenler bugün **%15**; katılımcıların %29'u bunu 12 ay, %31'i 1–2 yıl içinde bekliyor. Kullanım proje ömrüne yayılmış: ön inşaat %46, inşaat %49, teslim sonrası %40, iş süreçleri %43. **En yaygın işlev planlama ve fizibilite (%58).** ✓

İşten çıkarmıyor, ekibi değiştiriyor

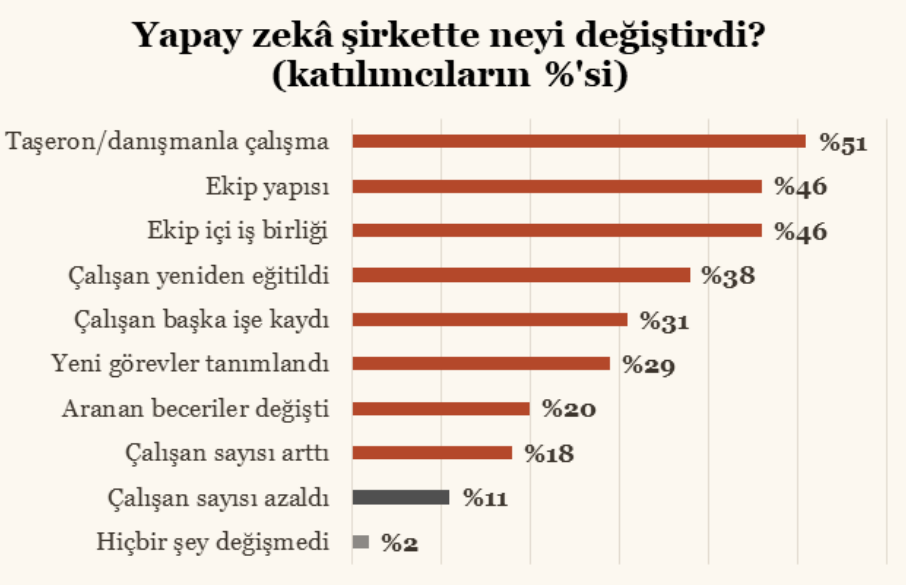

En sık değişim **taşeron, danışman ve tedarikçi ilişkisinde (%51)** — Türk alt yükleniciler için doğrudan sinyal. ABD inşaatının 2026'da **349 bin** yeni işçiye ihtiyacı var; işgücünün ≈%41'i 2031'e kadar emekli olacak. ✓

Asıl kazanç kalite

Katılımcılar verimlilikten çok **daha iyi sonuçtan** söz ediyor: claim ve uyuşmazlıkta **%79**, tasarımda %76, ihale ve sözleşmede %73. Bedeli: çıktının bağımsız doğrulanması. *claim!*

Değer ölçülemiyor

%10'u aşan tasarruf inşaatta **%67**; ama getiriyi hiç ölçmeyenler %6. İnşaata özgü ölçü: **harcanmamış yedek** (contingency) — riskler erken görülürse cebe kalır. ?

Önündeki engeller

Nitelikli eleman eksikliği **%40**, veri sorunları %37. En büyük hukuki kaygı: yapay zekâ hatasının **sorumluluğu (%43)**. Doğruluğu düzenleyen şirket politikası yalnızca %34. ?

Dünyada neler oluyor?

	Kuzey Amerika	Asya-Pasifik	Avrupa
Tam entegre	%15	%18	%9
En az 250 bin $ yatırım	%68	%41	%18
Nerede kullanıyor?	şantiyede	arka ofiste	teslimden sonra

Avrupa en temkinli: yatırım %18

SEKTÖR GÖZÜYLE — Rusya'da iş yapan Türk müteahhidi için

TEK BİR SORUNLA BAŞLAMAK

Metraj ve keşif (смета), uyuşmazlıklar, hakediş kontrolü, iş programı, claim dosyası: raporun en verimli bulduğu **bilgi yoğun masa işleri**. Önce veri düzeni: ERP ve 1C kayıtları ve çizim arşivi dağınıksa sistem sonuç vermez.

İMZAYI KİM ATACAK?

Yapay zekâ destekli tespitlerin **sorumluluğunu tecrübeli mühendis** almalı, girdi ve çıktıların sürekli beslenmesi ve kayıt altına alınması önemli.

henüz çırak, usta değil!

CLAIM VE SÖZLEŞME

Ayrıntılı kayıt hak talebini **ispatlamayı kolaylaştırır**, ama yeni bir risk geliyor. Ölçülen tasarrufun işverenle bölüşüldüğü **ortak tasarruf** modeli gündemde. Çünkü yakında onlarda da aynı silah olacak.

RUSYA'YA ÖZEL

İşsizlik **%2,2** — "serbest işçi kalmadı" denen bir ekonomide işgücü açığı argümanına karşı tek çözüm verimlilik ve otomasyona tam entegrasyon.

Kaynaklar: **MonDef**, BRG — AI in Construction (2026; anket Temmuz 2026, n=109), MB, Wikimedia Commons, Abone olun: https://www.mondef.ru/publications.html

Nejat Özçimen

mondef FOMALHAUT